

DANSK KRONIK.

Statistisk Departements kriminalstatistik for 1953 er nu offentliggjort. Den viser, at der i 1953 blev afsagt 8031 domme for overtrædelser af straffeloven, hvilket betegnede en nedgang på ca. 1100 fra 1952. Ser man alene på de domfældte mænd — ialt 7274 — var der med hensyn til fordelingen mellem forbrydelsesarterne en stigning i det relative antal sædelighedsforbrydelser og en nedgang i antallet af ejendomsforbrydelser. Sammenlignet med fordelingen i 1939 er der stadig forholdsvis flere ejendomsforbrydelser (76.0 % mod 67.8 %) og færre sædelighedsforbrydelser (8.5 % mod 9.9 %) og voldsforbrydelser (12.4 % mod 16.8 %). I 1943 var man oppe på 80 % ejendomsforbrydelser.

Med hensyn til fordelingen mellem de forskellige sanktioner var der for mændenes vedkommende 77.3 % fængselsstraffe, 8.5 % hæftestraffe og 8.2 % bødestraffe. Det vigtigste træk i denne fordeling er — som også de foregående år har vist —, at der synes at være sket en forskydning i forholdet mellem fængsels- og hæftestrafpenes anvendelse: hæfte anvendes nu i godt 8 % af tilfældene, men i 1939 var procenten 13.4; fængselsstraffen anvendes i disse år i 76—77 % af tilfældene, mod 72.2 % i 1939. — De betingede domme udgjorde i 1953 35.4 % af samtlige domfældelser. Det svarer til 1952 og er stadig lidt mindre end i 1939 (37.9 %). — For § 70-foranstaltningernes vedkommende kan noteres, at procenten af sådanne domme overfor mænd er steget fra 1.4 i 1939 til 2.5 i 1953.

Fra *Dansk Forsorgsselskabs årsberetning 1954* kan refereres følgende oplysninger om *betingede domme*.

Tilgangen af betinget dømte med tilsyn var i 1954 ialt 943 (mod 1028 i 1953). I 55 % af disse sager var der forud for dommen foretaget personundersøgelse. Det er endnu ikke muligt at se, hvor stor en del af samtlige betinget dømte de 943 udgjorde.

Med hensyn til 888 af de betinget dømte med tilsyn (samtlige tilfælde minus løsgængeridommene) er det opgjort, hvor lange de fastsatte prøve- og tilsynstider var. 5 års prøvetid blev anvendt i 10 % og 3 års prøvetid i 80 % af tilfældene. Tilbage er kun 10 %, af hvilke de fleste (godt 7 %) havde 2 års prøvetid. Tilsynstiden samlede sig ganske overvejende om 2 og 3 år, nemlig i godt 90 % af tilfældene, med nogenlunde ligelig fordeling mellem 2 og 3 år, dog hyppigst 3 år. Når disse tilsynstider sammenlignes med prøvetiderne, viser det sig, at man i over halvdelen af samtlige tilfælde har anordnet lige så lang tilsynstid som prøvetid (hyppigst 3 år, nemlig i 381 tilfælde). Det er altså langt fra nogen fast praxis at sætte tilsynstiden kortere end prøvetiden; navnlig udenfor København vælger man ofte 3 års tilsyn. Det er et spørgsmål, om praxis ikke i nogle flere tilfælde burde nøjes med 2 i stedet for 3 års tilsynstid.

På baggrund af straffelovskommissionens betænkning om forsorgsdomme og betingede domme har det også interesse at se oplysninger

om, hvor hyppigt man i tilsynssager har tilføjet særlige vilkår. Dette er — indenfor Dansk Forsorgsselskabs materiale — sket i 139 sager, eller ca. 15 %. I disse sager blev ialt anvendt 152 tillægsvilkår, nemlig:

57	vilkår om ophold og/eller arbejde
2	— — anbringelse på optagelseshjem
8	— — — — hospital el. lign.
71	— — antabusbehandling
1	— — afholdspålæg
11	— — ambulat psykiatrisk behandling
2	— — erstatning til skadelidte.

Antallet af antabusvilkår er en del mindre end i 1953, og i årsberetningens kommentar sættes dette i forbindelse med, at der antagelig nu sker en finere udvælgelse af de domfældte, der virkelig egner sig til behandlingen.

Ifølge de kongelige anordninger af 1947 og 1948 om *fuldbyrdelse af fængselsstraf* udstås fængselsstraf i arresthus, når afsoningstiden — efter fradrag af varetægtsophold — er under 5 måneder, derimod i statsfængsel, når afsoningstiden er 5 måneder eller derover. Direktøren for fængselsvæsenet er imidlertid bemyndiget til at bestemme, at fængselsstraffe, der efter disse regler afsones i arresthus, kan udstås i statsfængsel, når omstændighederne taler derfor. En sådan bestemmelse er truffet ved et cirkulære af 7. juni 1955. Bl. a. som følge af gode pladsforhold i de hel- og halvåbne fængselsafdelinger skal der nu sendes fængselsdirektoratet meddelelse om alle mandlige domfældte, hvis afsoningstid er mindre end 4 måneder, og herefter vil som regel også straffe mellem 4 og 5 måneder blive udstået i statsfængsel.

Højesteretsdommer *F. Heise* er pr. 1. september 1955 beskikket til formand for *fængselsnævnet* i stedet for hlv. præsident for østre landsret *K. Mundt*. Samtidig er præsident for østre landsret *Erik Andersen* beskikket som suppleant for formanden.

Justitsministeriet har i september 1955 nedsat et udvalg til overvejelse af spørgsmål vedrørende *politiets og arrestvæsenets ordning på Færøerne*. Formand for udvalget er departementschef i justitsministeriet *V. Boas*.

Knud Waaben.

NORSK KRONIKK.

Politimyndighetene i Mandal har under etterforskningen i en tyverisak anbrakt en lydbåndopptaker i et kott ved et rom hvor mistenkte og en annen, som hadde tilstått sin andel i tyveriet og utpekt den annen som sin medskyldige, oppholdt seg. Den mistenkte kjente ikke til at samtalen ble opptatt på lydbånd, mens derimot den annen, som skulle få mistenkte til å innrømme sin andel i tyveriet, gjorde det.

Utfallet av prøven var negativt, men bruken av lydbandopptakeren ble likevel kjent av pressen, og dette førte til at riksadvokaten avga en uttalelse i saken. Det heter her at bruk av lydbandopptaker, når ikke alle parter er klar over det, er forkastelig og klart i strid med straffeprosessloven. Da man nå mangler retningslinjer for bruk av lydbandopptaker under etterforskningen, vil riksadvokaten så snart som mulig utarbeide slike, som skal bli meddelt landets statsadvokater og politimestre.

Fra kvinneorganisasjonshold er det reist krav om at det oftere blir benyttet kvinner som meddommere eller medlemmer av lagretten, særlig i sedelighetssaker, hvor menn har lett for å se for mildt på forbrytelsen. Lagmann *Leivestad* har i den anledning skrevet en kronikk i Aftenposten, hvor det bl. a. heter: „Og det er slett ikke alle som mener at kvinner er de strengeste. Fra forsvarerhold har jeg hørt anført at kvinnene i voldtektssaker er langt mer skeptiske overfor en medsøster som påstår at hun er krenket mot sin vilje, og uten å ha gitt noen foranledning. Som en forsvarer har uttrykt det: Hvis en pike ser litt troskyldig ut og kanskje feller noen tårer i retten, smelter gjerne mennene som smør. Kvinnene derimot bevarer hodet kaldt. Mitt inntrykk går også i retning av at kvinner gjennomgående er enda forsiktigere enn menn med å kjenne en tiltalt skyldig, i større grad lar tvilen komme ham til gode. — Det argument at kvinner bør være med i sedelighetssaker for å hevde et strengere syn på skyldspørsmålet, er da også helt utilstedeilig. Ingen skal gå til sin dommergjerning med en forhåndsinnstilling om å bedømme bevisene særlig strengt, eller være særlig skeptisk overfor tiltalte. Man skal gå til gjerningen uten annen innstilling enn den å ville dømme så riktig som mulig i den enkelte sak, uten noen tanke på om man hevder noe manns- eller kvinnesyn. Det gjør da sikkert også de som er med i lagretten. Det er derfor lite trolig at det ville gjøre noen merkbar forskjell i besvarelsen av skyldspørsmålet i sedelighetssaker om det er flere kvinner med i lagretten.“

Et rådgivende utvalg til å drøfte kriminalstatistiske spørsmål, særlig med henblik på nordisk samarbeid, er nedsatt med disse som medlemmer: Direktør *Signy Aretander* (formann), byråsjef *Breder*, statsadvokat *Lous*, politiadjutant *Rostad* og universitetsstipendiat *Bratholm*. Sekretær er førstesekretær *Møggestue*. — En landsomfattende politistatistikk antas å kunne bli gjennomført fra 1. jan. 1957.

Direktør *Knut Løken* ved Oslo Kretsfengsel er utnevnt til lagdommer ved Agder lagmannsrett og som ny direktør er utnevnt førstesekretær i Fengselsstyret, *Arne Evensen*.

Anders Bratholm.

SVENSK KRÖNIKA.

Justitieministern har tillkallat docenten *Hans Thornstedt* för att verkställa en förberedande undersökning för reformering av specialstraffrätten. I direktiven för utredningen erinras om att riksdagen 1953

anhållit om en undersökning angående de allmänstraffrättsliga problemen inom specialstraffrätten och om en översyn av gällande specialstraffrättsliga stadganden i förenhetligande syfte. Bland ämnen inom specialstraffrätten, där tvekan råder om bestämmelsernas innebörd, där reglerna är mindre följdriktiga eller där deras sakliga innehåll kan kritiseras eller diskuteras, nämndes i första lagutskottets utlåtande (nr 34/1953) ekonomiska påföljder för brott — särskilt förverkande — medverkan till brott, de subjektiva förutsättningarna för straff, husbondeansvar, juridiska personers ansvar samt rättsvillfarelse. Justitieministern uttalar nu att det är angeläget att en utredning om specialstraffrätten kommer till stånd, men att, innan närmare riktlinjer för en reform i ämnet kan utarbetas, det är nödvändigt att göra en förberedande undersökning, innefattande kartläggning och systematisering av hela det vidlyftiga materialet. I direktiven uttalas att de lagstiftningsproblem som aktualiseras bör lösas i nordiskt samarbete i så stor utsträckning som det kan visa sig praktiskt genomförbart och att kontakt därför bör sökas med de övriga nordiska länderna. Justitieministern nämner i detta sammanhang att Nordiska rådet vid sin session i Stockholm 1955 antog en rekommendation till regeringarna i de nordiska länderna att undersöka möjligheterna att åstadkomma större likformighet i dessa länders lagstiftning rörande konfiskation.

Förslag har nyligen framlagts om fullföljande av räjongplanen¹⁾ för fångvården (SOU 1955:40). För närvarande är fångvårdsanstalter för ordinärt fångklientel sammanförda i anstaltsgrupper. Nu föreslås att även anstalter för förvarade och internerade och anstalter för unga intagna, ådömda antingen ungdomsfängelse eller tidsbestämt frihetsstraff, sammanföres till två nya anstaltsgrupper. Till betänkandet har fogats en redogörelse av jur. kand. *Sven Larsson* om den försöksverksamhet med gruppterapi som bedrivits av honom inom kriminalvården sedan oktober 1953. Verksamheten har omfattat fem grupper på Långholmen, en grupp på Skenäs, en grupp på Hall och en grupp med villkorligt dömda ungdomar. En redogörelse för verksamheten är att förvänta i en särskild artikel i denna tidskrift.

Förslag har också framlagts om ersättningsbyggnader för fångvårdsanstalten Långholmen.²⁾ Förslaget innebär, att Långholmen ersättes med tre anstalter. En av dessa skall vara ett rannsaktionsfängelse med 100 platser för Stockholms stad och län, förlagt till polishusets tomt i Stockholm; den andra anstalten skall vara en centralanstalt för östra anstaltsgruppen med ca 300 platser, förlagd till Runö i Österåkers kommun ungefär 25 km från Stockholm; den tredje anstalten slutligen skall bli centralanstalt för en ny anstaltsgrupp med ca 200 platser och placeras i Kumla stad. De sakkunniga föreslår också att en ny kvinnostalt uppföres med 90 platser och att nuvarande Växjöanstalten tages i anspråk för manligt klientel.

¹⁾ Jfr NTfK 1954 s. 362.

²⁾ Jfr NTfK 1954 s. 186.

Under tiden d. 12—14 oktober 1955 hölls i Stockholm den *nionde nordiska kriminalvårdskonferensen*. För konferensen redogöres närmare i en särskild artikel i detta nummer av tidskriften (s. 353).

Till justitieråd f. o. m. den 10 oktober 1955 har utnämnts lagbyråchefen, hovrättsrådet i Svea hovrätt *Sigurd Denmark*, Justitierådet Denmark är född 1911.

Carl Holmberg.

Meddelelser.

DANSK KRIMINOLOGISK SELSKAB.

Ved mödet d. 11. november indledte sekretær *Preben Wolf* om „Nye metoder i kriminalitetsforskningen“. Indlederen havde som deltager i den tredje internationale kriminologikongres i London i september 1955, hvis emne var recidivproblemer, arbejdet i den sektion, som behandlede forudsigelse af recidiv, og gennemgik i korte træk udviklingen indenfor prognose- og prædiktionsforskningen, som der nu gennem kongressen er blevet almindelig interesse for også udenfor U.S.A.s grænser.

Der opnåedes på kongressen enighed om fastlæggelse af en bestemt terminologi, således at man anvendte betegnelsen prognoseundersøgelser om de kliniske metoder, der er baseret på indgående case studies, medens betegnelsen prædiktionsundersøgelser anvendtes på de aktuarmæssige metoder, d. v. s. navnlig Glueck'ernes skole. Man havde på kongressen rejst spørgsmålet, om de i forudsigelsestabellerne anvendte faktorer var kausale, men spørgsmålet blev besvaret benægtende, således at faktorerne nok kan være, men ikke nødvendigvis er kausale. Prognose- og prædiktionsforskningen er med andre ord kun et skridt i udviklingen hen mod en kausalitetsforskning.

Kongressens sektionsmøde vedtog en resolution, der anbefalede, at man i praksis anvendte grundigt efterprøvede prognosetabeller som supplement til allerede anerkendt bedømmelsesmateriale. Man mente iøvrigt, at det næste trin på dette forskningsområde måtte blive udveksling af erfaringer mellem landene og gensidig efterprøvning af de udarbejdede tabeller mellem U.S.A. på den ene side og de europæiske lande på den anden.

Indlederen konkluderede i, at man absolut kunne have nytte af prognosetabellerne. Dels sikrer tabellerne, at man i recidivbedømmelsen får de faktorer med, som også ad klinisk vej har vist sig at have betydning, dels kan man herigennem vurdere en iværksat behandlings effektivitet, idet et prognosticeret recidiv kan forhindres gennem behandling, ligesom man kan sætte ind med en mere intensiv behandling overfor de dårligste prognoser.